

Schets 4 – Overmoedig – nederig

Markus 14:27-31; Johannes 21:1-19; 1 Petrus 5:5-9

Benodigheden voor deze bijeenkomst

- Voor elke jongere een Bijbel en een Handreiking.
- Een leidingdeel voor jezelf als leidinggevende.
- Vellen papier voor de schuifdiscussie.

Opening

- Te lezen bijbelgedeelte:
 - ✓ Markus 14:27-31
 - ✓ Johannes 21:1-19
 - ✓ 1 Petrus 5:5-9
- Vanuit de belijdenis:
 - ✓ Heidelbergse Catechismus, zondag 33
 - ✓ Dordtse Leerregels 1, artikel 3
 - ✓ Nederlandse Geloofsbelijdenis, artikel 31
- Gebedspunten:
 - ✓ Dank God voor Zijn genade en liefde die Hij ons in Christus betoont.
 - ✓ Bid om een hart vol vuur en liefde voor de Heere.
 - ✓ Vraag om vergeving voor onze overmoed, het groot denken van onszelf.
 - ✓ Bid of de Heere nieuwe werkers in Zijn dienst wil roepen.
- Suggesties om te zingen:
 - ✓ Psalm 134
 - ✓ Psalm 18:9, 10 en 14
 - ✓ Psalm 75:4 en 6
 - ✓ 'k Stel mijn vertrouwen
 - ✓ Heer' ik kom tot U
 - ✓ Create in me
 - ✓ Neem mijn leven, laat het Heer'

Doelstelling

De jongeren kunnen aan het eind van de bijeenkomst de volgende kernvragen beantwoorden:

1. Wat zie je in het leven van Petrus terug van moed, overmoed en nederigheid?
2. Welke plaats mogen moed en nederigheid in ons leven innemen?

Alternatieve (start)opdracht

- Begin met de stellingen, bespreek ze met de schuifdiscussie.
- Bespreek de tweede kernvraag in groepjes.

Achtergrondinformatie

Er komen veel verschillende bijbelgedeelten aan de orde in deze schets. Hieronder tref je een exegetische van enkele belangrijkste gedeeltes aan.

Markus 14:27-31

Onderweg naar de Olijfberg voorzegt Jezus Zijn discipelen dat ze Hem deze nacht in de steek zullen laten. Hij maakt vervolgens duidelijk dat Hij de Herder is waarvan Zacharia 13:7 spreekt (vergelijk Johannes 10:11). De Herder zal dodelijk geslagen worden en de discipelen zullen als schapen zijn die verstrooid worden. Hun vlucht deze nacht zal echter niet het einde zijn. De goede Herder zal Zijn schapen weer opzoeken. Hoewel Petrus meent dat hij Jezus nooit zal verlaten, zegt de Heere dat juist Petrus de grootste val zal maken. Bij de Joden begint de volgende dag 's avonds om 18.00 uur. De eerste haan begint rond 3.00 uur te kraaien. Binnen negen uren zal Petrus ontkennen dat hij bij Jezus hoort. Petrus reageert verontwaardigd op de woorden van Jezus. Hij ziet, net als de andere discipelen, niet in hoe zwak hij in zichzelf is. Om dat te zien is het ontdekkende werk van de Heilige Geest nodig. Als de Heere ons niet staande houdt, kan niemand staande blijven (zie ook Mattheüs 6:13).

Johannes 21:1-19

Vers 1-2 Jezus openbaart Zich 'wederom'. Na Zijn verschijning aan de discipelen zónder Thomas (Johannes 20:20-23) en mét Thomas (Johannes 20:24-29) is dit de derde verschijning aan de discipelen. Daaruit blijkt enerzijds dat het opstandingsgeloof en de geloofskennis van de discipelen gebrekkig waren, het was blijkbaar nodig dat Jezus opnieuw aan hen verscheen. Anderzijds schittert hier ook Jezus' trouwe zorg voor Zijn discipelen.

De Zee van Tiberias is het meer van Galilea. Dat de discipelen niet meer in Jeruzalem, maar in Galilea zijn, is te verklaren uit het feit dat de Heere Jezus hun bij monde van de vrouwen opdracht had gegeven om naar Galilea te gaan, waar ze Hem zouden zien (Mattheüs 28:10). Er wordt melding gemaakt van zeven discipelen. Waar de overige vier waren, weten we niet. Met de zonen van Zebedeüs worden Johannes en Jakobus bedoeld.

Vers 3-6 Dat Petrus gaat vissen en de anderen met hem meegaan, hoeft niet per se een teken van moedeloosheid en dus iets verkeerd te zijn. Het biddend verwachten van Jezus kan samengaan met het verrichten van dagelijks werk. Het mooie van deze verschijning is juist dat de Heere Jezus wil verschijnen in de weerbarstige werkelijkheid van het dagelijks leven. Dat zij in die nacht niets vingen was niet ongewoon en kwam wel eens vaker voor. Misschien heeft het de discipelen wél herinnerd aan die andere nacht dat ze met elkaar visten en ook niets vingen (Lukas 5:1-11). Intussen gebruikt Jezus deze moeite ook als een voorbereiding op Zijn verschijning. Zo kan de Heere vandaag nog moeite en tegenslag gebruiken om mensen stil te zetten en hen tot Hem te brengen, al zien wij dat vaak pas achteraf en mogen we dat nooit voor een ander invullen.

Misschien herkenden de discipelen Jezus niet door de morgenschemering en de nevel, maar waarschijnlijker is, dat hun ogen zo werden gehouden dat ze Hem niet herkenden (vergelijk Lukas 24:16). Jezus doet Zich voor als iemand die wat vis van hen wil kopen. Toespijs betekent wat vis om bij het brood te eten. Tegelijk blijkt uit Zijn aanspraak kinderkens ook al een zekere vertrouwelijkheid.

De Heere Jezus treedt op met koninklijke heerschappij. Hij geeft niet alleen opdracht om het net aan de andere kant uit te werpen (het hoeft niet per se zo te zijn, dat de kans op vis dan kleiner is), maar verzekert hen ook, dat ze dan zullen vinden. Dit is een herinnering aan de gebeurtenis uit Lukas 5:4.

Vers 7-8 Met de discipel welken Jezus liefhad wordt, zo weten we bijna zeker, Johannes bedoeld. Hij ziet als eerste dat de Vreemdeling Jezus is. Misschien heeft hij Jezus herkend in het wonder van de visvangst op zich. Mogelijk heeft hij zich ook de eerdere wonderlijke visvangst uit Lukas 5 herinnerd. Ten diepste is het de Heilige Geest, Die Johannes de ogen opent voor de opgestane Heere.

Petrus droeg waarschijnlijk alleen een 'opperkleed', hier een soort visserspak. Dat trekt hij wat op (omgorden) om ongehinderd naar de oever te kunnen zwemmen. Let op het verschil tussen de discipelen: Johannes ziet en herkent Jezus eerder, Petrus is vuriger en voegt de daad bij het woord. Het scheepje is op dat moment ongeveer 90-100 meter van de oever.

Vers 9-14 De discipelen zien een kolenvuur met vis en brood. Jezus heeft de vis die ze gevangen hebben dus eigenlijk niet nodig. Toch wil Hij wel dat ze die halen. De opbrengst van de visvangst is zo groot, dat de discipelen de grote vissen geteld hebben; iets dat niet gebruikelijk is. Het ging om honderd drieënvijftig vissen. Dit getal heeft waarschijnlijk geen symbolische betekenis.

Met het wonder van de visvangst heeft Jezus Zijn discipelen onderwijs willen geven. Het herinnert namelijk aan de eerdere wonderbare visvangst, waarbij Jezus tegen Petrus zei: 'van nu aan zult gij mensen vangen' (Lukas 5:10). Zonder Jezus vangen ze niets, geen vissen en straks ook geen mensen. Maar als Hij bevel geeft om het net uit te werpen, is er een grote vangst. Dat is een bemoediging voor straks.

Het Griekse woord voor middagmaal kan ook vertaald worden met morgenmaal. Dat is waarschijnlijker na een nacht vissen. Met de maaltijd wil Jezus allereerst het geloof van de discipelen versterken, want door met hen te eten laat Hij zien dat Hij écht lichamelijk is opgestaan. Daarnaast wil Hij hun lichaam versterken met brood en vis. Zo wil de Heere Zijn kinderen nog steeds verzorgen met 'alle geestelijke en lichamelijke nooddruf'.

Vers 15-17 Pas na de maaltijd, als de discipelen weer op krachten gekomen zijn, stelt Jezus drie keer aan Petrus (let op de aanspraak: Simon!) de vraag of hij Hem meer liefheeft dan de andere discipelen. In het Grieks worden in de vragen en antwoorden twee verschillende woorden voor liefhebben gebruikt. Waarschijnlijk moet men hier niets achter zoeken; Johannes gebruikt deze woorden namelijk elders in zijn evangelie ook ombekommerd door elkaar. Wél wil ermee gezegd zijn, dat Jezus vraagt of Petrus Hem in alle opzichten liefheeft.

Iets vergelijkbaars geldt voor de drie opdrachten die Petrus krijgt. Het zijn verschillende aanduidingen voor de ene taak die Petrus krijgt: zorgdragen voor de kudde van de Heere, de gemeente.

De nadruk valt wel op het feit dat de Heere Jezus drie keer een vraag stelt, dat Petrus die vraag drie keer beantwoordt en dat hij ook drie keer een opdracht krijgt. Petrus had de Heere Jezus ook drie keer verloochend! Hier wordt hij in zijn ambt hersteld. Dat laat zien dat de Heere ook vandaag nog in de weg van berouw en belijdenis van onze schuld (Lukas 22:62) onze zonden wil vergeven.

Vers 18-19 Nu Petrus in het ambt is hersteld, wijst Jezus ook op de consequenties die dat voor hem zal hebben. Petrus was de vrijbouter. Als visser kon hij gaan en staan waar hij wilde. Dat zal nu anders worden. Petrus zal gevangen worden, zijn vrijheid verliezen omwille van de Heere Jezus. Er is zelfs goede reden om aan te nemen dat 'uitstrekken' en 'gorden' taal is die

op een kruisiging duidt. Zo wordt door Jezus zelfs de wijze waarop Petrus de martelaarsdood zal sterven voorspeld.

Het was de angst voor het lijden dat Petrus tot de verloochening van zijn Meester bracht. Die verloochening is nu rechtgezet. Maar er zal voor Petrus nieuw lijden komen. Jezus waarschuwt Petrus: 'besef je dat?' Petrus beseft het. Heel duidelijk lezen we dat in zijn brieven (2 Petrus 1:14). De christelijke overlevering vertelt hoe Petrus is gestorven. Hij is gekruisigd in Rome. Op eigen verzoek ondersteboven, want hij was het niet waard op net zoals de Heiland rechtop gekruisigd te worden. Dappere Petrus? Nee, Petrus is in zichzelf de Petrus van de verloochening. Maar de grote genade van de Heere Jezus komt hier openbaar, waardoor hij 'God verheerlijken zou'.

1 Petrus 5:5-9

Hier worden speciaal de jongeren aangesproken. Jongere leden van de gemeente, die misschien meer dan ouderen eigenwijs willen zijn en geneigd zijn zich te keren tegen de bestaande, ambtelijke dienst. Daarom zegt Petrus dat zij de ouderen onderdanig moeten zijn. Hij gebruikt een spreuk om dit te onderstrepen, Spreuken 3:34. God keert Zich tegen de hoogmoedigen, maar de nederigen geeft Hij genade. Nederigheid moet als een jas omgedaan worden, het vraagt om activiteit. Juist degene die zich vernedert, wil God verhogen. Zich vernederen wil zeggen: zich aan God en Zijn wil onderwerpen. Gods krachtige hand doet denken aan de uittocht en andere machtige daden uit het Oude Testament. Het verhogen vindt plaats op Gods tijd!

Een andere activiteit waartoe Petrus zijn lezers aanspoort is het werpen van alle zorgen op de Heere. Daar zit een krachtige actie achter. Wie bezorgd is, wil de Heere niet vertrouwen. Terwijl Hij nu juist Degene is Die voor ons zorgen wil. Daarom: werp je zorgen op Hem!

Er is een vijand, de duivel, en daarom moet een christen altijd alert zijn. Nuchter, niet beneveld door andere zaken. Waakzaam, beducht op aanvallen. De duivel is als een leeuw die brullend zoekt wie hij kan verslinden. Een angstaanjagend beeld, een realistisch beeld ook, maar tegelijk hoeft de christen niet echt bang te zijn voor deze vijand. Wel op z'n hoede, maar wie waakt, zal door het geloof staande blijven. Alleen zo kun je weerstand bieden – vast in het geloof. En dan deel je dit lijden met broeders en zusters van de kerk van alle tijden. Het is zoals de Heere Jezus heeft voorgezegd: 'In de wereld zul je verdrukking lijden, maar heb goede moed: Ik heb de wereld overwonnen!'

Antwoorden op de vragen en suggesties voor gesprek

Startopdracht

-

De antwoorden op deze vragen zijn in uitgebreide vorm terug te vinden in bovenstaande achtergrondinformatie, maar bij elke vraag geven we hieronder de kern weer.

1.

- a. *Persoonlijk.*
- b. Het vervolg van de geschiedenis doe je denken dat Petrus er weinig of niets van begrepen heeft. Als zijn antwoord van vers 31 klinkt, lijkt hij de waarschuwing van Jezus nauwelijks gehoord te hebben.

2.
 - a. *Persoonlijk.*
 - b. *Persoonlijk.*
 - c. Met God kun en mag je in geloof moedig zijn. Overmoed lijkt meer uit onszelf te komen. Je vertrouwt teveel op je eigen kunnen. Bij Petrus zie je dat hij niet naar de Heere Jezus luistert en dan overmoedig wordt. Dicht bij de Heere en Zijn Woord leven kan je bewaren voor overmoed.
3.
 - a. Het is zijn gedrevenheid en enthousiasme dat hij direct uit de boot stapt en naar Jezus toe gaat.
 - b. De Heere heeft niks van ons nodig, ook onszelf niet, maar Hij wil ons wel gebruiken. Ook dat is genade.
4. Robert heeft gelijk. De bekering is inderdaad helemaal Gods werk. De Heere verandert ons hart, ons denken en onze wil, zodat we gaan willen wat Hij wil. Lianne heeft ook gelijk. De Heere vernieuwt ons hart en leven, maar Hij schakelt onze persoon daarbij niet uit. Hij wil ons juist helemaal in dienst nemen. En dat betekent dat alles wat we hebben, geheiligd moet worden en gebruikt mag worden in Zijn dienst.
5.
 - a. Beschaamd, zondig, onwaardig.
 - b. *Persoonlijk.*
 - c. God neemt Petrus opnieuw in dienst. Er is bij de Heere altijd een nieuw begin mogelijk. Hij wil dat we onze zonden belijden, dan schenkt Hij vergeving en een nieuw leven.
6. Zie de achtergrondinformatie hierboven.
7. *Persoonlijk.*
8. –
9.
 - Het zou toch mooi zijn als dit zo was. De Heere is het waard! Maar helaas is er ook na onze bekering nog zoveel zonde in ons leven. Zo vaak staat er iets tussen de Heere en ons. Zo vaak mis ik dat vuur en de liefde tot God.
 - Geloof maakt inderdaad moedig. Waar ik zwak ben, ben ik machtig in Jezus Christus. Hij is het die moed geeft. Als je je oog gericht houdt op de Heere, zie je niet op de omstandigheden en hoef je niet bang te zijn. Maar ook hier is de praktijk vaak weerbarstig...
 - De naaste liefhebben als jezelf betekent inderdaad dat je de minste moet willen zijn. de andere kant is dat je ook niet over je heen hoeft te laten lopen. Op een goede manier mag je ook voor jezelf een plekje creëren. Maar over het algemeen zijn wij daar heel wat beter in dan in het nederig die ander voor laten gaan...
 - Dat is waar. Kijk maar naar Paulus. Hij moest eerst van zijn paard af om (letterlijk en figuurlijk) klein te worden voor de Heere.

Slotopdracht

-